

Meilah Sources 8

רמב"ם הלכות מעילה פרק ז הלכה א

מי ששגג ולקח הקדש או מעות הקדש ונתנו לשליח להוציאו בתורת חולין, אם עשה השליח שליחותו המשלח הוא שמעל, ואם לא עשה שליחותו אלא עשה השליח מדעת עצמו השליח הוא שמעל, כיצד בעל הבית שאמר לשלוחו תן (לי) מאותו בשר לאורחין הלך ונתן להן ככר, או שאמר לו תן להן ככר ונתן להן בשר, אמר לשלוחו הבא לי מן החלון והביא לו מן המגדל, או שאמר לו הבא מן המגדל והביא לו מן החלון, השליח מעל, וכן כל כיוצא בזה,

הר"ן מסכת נדרים דף נד עמוד א

מאן תנא אמר רב חסדא מתניתין - כולה דלא כר' עקיבא כלומר מאן תנא האי דמפרש ואזיל דאמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם כבד מיקרי לא עשה שליחותו דלא כרבי עקיבא דהא דתנן תן בשר לאורחים וכו' סיפא דההיא דהשליח שעשה שליחותו היא ומסיפא קאמר דאתיא דלא כר"ע דאילו רישא ודאי דברי הכל היא אבל סיפא דהוויא פירושא דרישא דלא כרבי עקיבא דאי רבי עקיבא הא אמר דכל מילתא דמימליך שליח מיניה הוא והא עביד דמימליך מבשר לכבד הלכך עשה שליחותו מיקרי ולמעול בעל הבית דנהי דאמרין לעיל דמודה רבי עקיבא לענין מלקות שאינו לוקה הא פרישית דדוקא במידי דלא משתמע אלא מריבויא כדלועין אבל כבד מכלל בשר בלא ריבויא הילכך כי אמר ליה בעל הבית תן להם בשר ונתן להם כבד למעול בעל הבית ולא למעול שליח.

רמב"ם הלכות נדרים פרק ט הלכה ו

כל דבר שדרך שליח באותו מקום להמלך עליו הרי הוא בכלל המין שנאמר לשליח סתם, כיצד מקום שדרך אם ישלח אדם שליח לקנות לו בשר סתם אמר לו לא מצאתי אלא דגים אם נשבע או נדר במקום זה מן הבשר נאסר אף בבשר דגים וכן כל כיוצא בזה, ובכל מקום הנודר מן הבשר אסור בבשר עופות ובקרבים ומותר בחגבים, ואם מראין הדברים בעת שנדר שלא נתכוון אלא בבשר בהמה בלבד [או לבשר עוף ובהמה בלבד] הרי זה מותר בבשר דגים ואפילו במקום שהשליח נמלך עליהן.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת מעילה פרק ו משנה א

[א] אף על פי שכלל הוא אצלינו אין שליח לדבר עברה, אלא שבמעילה אם שגג בעל הבית ואמר לשליח להשתמש ברכוש ההקדש ונשתמש השליח כמו שנצטווה וגם הוא לא ידע ולא שנה כלום ממה שנצטווה בו הרי בעל הבית מעל הואיל ונעשו דבריו, הסמיכו את זה לאמרו יתעלה וחסאה הנפש ההיא, רומז לאותו אשר שגג תחלה וחשב שזה חולין וצוה להשתמש בו. ואמרו והוא אמר טלו שתים שתים, בתנאי שיאמר השליח טלו מדעתי שתים שתים, שהיה עולה בדעתינו כי באמרו מדעתי עקר השליחות לגמרי ולא ימעול בעל הבית. לפיכך השמיענו שהוא מועל כיון שנעשו דבריו ויותר, ואלו לא אמר מדעתי לא מעל השליח מפני שהוא מוסיף על שליחותו לא עוקר אותה. ואמרו אף על פי שאמר בעל הבית וכו' רצה להשמיענו בזה שהכלל הידוע אצלינו והוא דברים שבלב אינן דברים שהוא נוהג גם לענין מעילה. וגלוסקמא, כלי כמזודה ודומיה.

רמב"ם הלכות מעילה פרק ז הלכה א

מי ששגג ולקח הקדש או מעות הקדש ונתנו לשליח להוציאו בתורת חולין, אם עשה השליח שליחותו המשלח הוא שמעל, ואם לא עשה שליחותו אלא עשה השליח מדעת עצמו השליח הוא שמעל, כיצד בעל הבית שאמר לשלוחו תן (לי) מאותו בשר לאורחין הלך ונתן להן ככר, או שאמר לו תן להן ככר ונתן להן בשר, אמר לשלוחו הבא לי מן החלון והביא לו מן המגדל, או שאמר לו הבא מן המגדל והביא לו מן החלון, השליח מעל, וכן כל כיוצא בזה, הלך השליח והביא מן החלון כמו שאמר לו אף על פי שאמר השולח לא היה בלבי שיביא אלא מן המגדל בעל הבית מעל, שהרי עשה שליחות מאמרו ודברים שבלב אינן דברים, ואפילו היה השליח חרש או שוטה או קטן שאין להן שליחות אם עשה כמאמרו בעל הבית מעל ואם לא עשה שליחותו בעל הבית פטור, אמר לשלוחו תן לאורחין חתיכה חתיכה של בשר הלך השליח ואמר להן טולו שתים שתים, בעל הבית מעל שהרי נעשה דברו והשליח פטור מפני שהוא מוסיף על שליחות בעל הבית ולא עקר השליחות, אבל אם אמר להם השליח טולו שתים שתים מדעתי שניהן מעלו, נטלו האורחים שלש אף האורחין מעלו מפני שכל אחד מהן עשה שליחות חבירו והוסיף מדעתו, נמצא חבירו חייב לפי שנעשו דבריו ולא נעקרה השליחות והוא חייב על זה שהוסיף מדעתו.

כסף משנה הלכות מעילה פרק ז הלכה א

[א] מי ששגג ולקח הקדש או מעות הקדש ונתנו לשליח להוציאו בתורת חולין וכו' עד ואם לא עשו שליחותו בעה"ב פטור. משנה בפ"ב דמעילה (דף כ'):
אמר לשלוחו תן לאורחים חתיכה חתיכה של בשר וכו'. שם במשנה אמר תן להם חתיכה חתיכה והוא אמר להם טלו שתיים שתיים והם נטלו ג' ג' כולם מעלו ובגמ' ש"מ מוסיף על שליחותו הוי שליח אמר רב ששת דאמר שליח טלו אחת מדעתו ואחת מדעתי. פירוש ש"מ מוסיף על שליחותו הוי שליח ותפשוט הא דאיבעיא לן בפ' אלמנה ניזונית (דף צ"ח): האי מאן דאמר לשלוחיה זיל זבין לי ליתכא דארעא ואזל זבין ליה כורא שהוא פי שנים מי אמרינן מוסיף על דבריו של משלח הוי וליתכא מיהא קנה או דילמא מעביר על דבריו וליתכא נמי לא קנה. ורבינו פסק בפ"א משלוחין דמוסיף על שליחותו הוי וטעמו משום דבפ' אלמנה ניזונית (דף צ"ט) אמרינן א"ד הא לא תיבעי לך וכו' דודאי מוסיף על דבריו הוי ומשמע דכי אמר ש"מ מוסיף על שליחותו הוי שליח מדקתני דבעה"ב נמי מעל דייק דאת"ל מעביר על דבריו הוי לא מעל בעה"ב ושני רב ששת דמהא לא תפשוט דאפי' את"ל דמוסיף על שליחותו לא הוי שליח שאני הכא דא"ל טלו אחת מדעתו ואחת מדעתי דכיון דא"ל בהדיא אחת מדעתו הרי נעשה שליחותו של בעה"ב בפירוש ומש"ה מעל אבל אם היה אומר סתם טלו שתיים אפשר דהו"ל מעביר על דבריו של בעה"ב ולא מעל בעה"ב והכי אמרינן בהדיא בגמ' בפ' אלמנה ניזונית. והשתא כיון שרבינו פסק דמוסיף על דבריו הוי כשפסק דבעה"ב חייב בכל גוונא שפיר. אבל מה שפסק ברישא שהשליח פטור קשה דהא אפי' אי הוי מוסיף מעל על מה שהוסיף. וכתב הר"י קורקוס ז"ל שאפשר לומר שדעת רבינו דאוקמתא דרב ששת לאו לדחויי דלא תילף דמוסיף הוי אמר כן אלא כי היכי דלא תיקשי כיון שזה לא עקר השליחות למה מעל דהא תנן עשה שליחותו בעה"ב מעל ולא השליח ומשמע ליה אפילו הוסיף על מה שצוה דלאו דוקא צוה כן אלא שלא יפחות לזה העמידה בשאמר טלו אחד מדעתי וכיון שכן ראוי שימעול גם השליח ובגמ' קבע אותה למידחי דלא תיפשוט דמוסיף הוי כיון דבהכי מיירי מעתה לא דמיא מתני' לבעיין עכ"ל. והאריך עוד בדבר:

רמב"ם הלכות שלוחין ושותפין פרק א הלכה ד

האומר לשלוחו מכור לי משדה שלי בית סאה ומכר לו בית סאתים ה"ז מוסיף על דבריו וקנה הלוקח בית סאה בלבד, אמר לו מכור לי בית סאתים ומכר לו בית סאה הרי זה מעביר על דבריו ולא קנה הלוקח, אמר לו מכור לי שדה לאדם אחד והלך השליח ומכרה לשנים ממכרו בטל שהרי עבר על דבריו, אמר לו מכור לי שדה ולא פירש אפילו מכר למאה ממכרו קיים